

Kairos Palestina – Het Palestijnse christelijke initiatief

Een moment van waarheid: geloof in een tijd van genocide

We kijken uit naar de dag wanneer we in ons land vrij zullen zijn, samen met alle inwoners van de aarde, in waarachtige vrede en verzoening – gebaseerd op gerechtigheid en gelijkheid voor heel Gods schepping, waar “genade en waarheid elkaar ontmoeten, en gerechtigheid en vrede elkaar begroeten met een kus”. (*Psalm 85:10*)

14.11.2025

Inleiding

§ 1

Wij, het Palestijnse christelijke oecumenische initiatief, hebben het *document van Kairos Palestina* in 2009 uitgebracht – “Een woord van geloof, hoop en liefde vanuit het hart van het Palestijnse lijden”. De leiders van de Kerken in Jeruzalem hebben deze kreet gehoord, hem verwelkomd, en hun steun aangeboden. Evenzo kreeg het document een grote weerklank, zowel lokaal als internationaal. En nu zijn we samengekomen, vrouwen en mannen, clerici en leken, vanuit de verschillende kerkfamilies in Palestina. Na gebed en reflectie op het lijden van ons volk onder de bezetting hebben we die kreet van hoop in de afwezigheid van hoop uitgebracht, waarbij wij ons geloof in God en onze liefde voor ons thuisland bevestigen in de overtuiging dat onze strijd uiteindelijk gaat om menselijk leven en waardigheid.

§ 2

Wij leven nu in een tijd van genocide, etnische zuivering en gedwongen ontheemding die zich afspelen voor de ogen van de wereld. Dit moment vereist van ons een nieuwe opstelling anders dan enige opstelling tevoren. Het is tegelijk een beslissend moment en een moment van waarheid. Vandaag hernieuwen we onze opstelling voor de waarheid en ons engagement voor fundamentele godsdienstige, theologische en morele principes. We kijken naar onze werkelijkheid en nemen een hernieuwd standpunt in, gehoor gevend aan de stem van de Heilige Geest diep in ons, luisterend naar de oproep van het geloof in deze tijd van genocide. We hernieuwen onze boodschap van geloof, hoop en liefde; we bieden een door het geloof geïnspireerde visie voor de tijd na de genocide.

Deel I

De realiteit: genocide, kolonisatie en etnische zuivering

1.1

Wij slaken vanuit ons hart een kreet over de **aanval op Gaza**, een oorlog die honderdduizenden martelaren en gewonden heeft achtergelaten, en bijna twee miljoen ontheemde mensen. Velen waren begraven onder het puin, levend verbrand, doodgemarteld in gevangenissen, of meer dan eens gedwongen verplaatst. Anderen doorstonden verhongering, werden beschoten zelfs toen ze voedsel zochten. Tienduizenden kinderen werden op de meest afschuwelijke manier gedood. Gaza's gezondheidssysteem, onderwijs, economische en milieusectoren zijn vernietigd, werkelijk elke levenscomponent. Het zal jaren kosten om te herstellen van de verwoesting en catastrofe die ons zijn overkomen.

1.2

Mensenrechtenorganisaties, rechtsinstellingen en internationale experts zijn duidelijk: de verklaringen van Israëliische politieke leiders en Israëls acties bij de aanval op Gaza vormen een **genocide**. Veel van de oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid zijn gedocumenteerd, en aanhoudingsbevelen zijn uitgevaardigd tegen Israëliische politieke leiders op grond van beslissingen van het Internationaal Gerechtshof.¹

1.3

Zij willen niet dat wij in ons land blijven maar dat verdrijving, dood of onderwerping onze bestemming zijn. De genocidaire oorlog tegen Gaza is de **voortzetting van het zionistische project** om heel Palestina in te nemen, met verdrijving van zijn Palestijnse inwoners. Etnische zuivering en afwijzing van het recht van terugkeer van wie

¹ <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/09/israel-has-committed-genocide-gaza-strip-un-commission-finds>

gedwongen verdreven zijn, zijn voortdurende politieke praktijken in Jeruzalem, de Westoever, Gaza en de gebieden van 1948. De *Nakba* van onze mensen is voor ons dagelijkse realiteit. Deze genocide is door Israël uitgevoerd na tientallen jaren van **apartheid**², **vestigingskolonialisme**, politieke onderdrukking en bewust beleid om elke mogelijke politieke oplossing te dwarsbomen, met inbegrip van de tweestatenoplossing. Vandaag is het ware gelaat van de zionistische ideologie ontmaskerd: een systeem dat gedurende tientallen jaren een georganiseerd en geraffineerd apartheidsregime verankerd heeft, ondersteund door geavanceerde technologieën, met volledige controle van elk aspect van het Palestijnse leven, fragmentatie van het land, verdeling van de bevolking, en omvorming van het Palestijnse bestaan tot een onverdraagbare hel. Israël's zogenaamde *Natiestaatwet* uit 2018 belichaamt zionistisch racisme en arrogante Joodse suprematie in Palestina, waardoor apartheid tot levende werkelijkheid wordt gemaakt. Israël's beslissing om de Westoever te annexeren heeft verder de ware bedoeling van dit koloniale project duidelijk gemaakt.

1.4

Terwijl de volkeren in de wereld solidair met ons zijn, heeft de genocidaire oorlog de schijnheiligheid van de westerse wereld, zijn holle waarden en de beschaving die hij ophemelt, blootgelegd, terwijl hij engagement voor de mensenrechten en het internationale recht claimt. In werkelijkheid heeft de westerse wereld ons opgeofferd, en laat hij racisme en **dubbele standaarden** tegenover ons volk zien. Natuurlijk maken we een onderscheid tussen de architecten van dit destructieve beleid en de talrijke leiders, organisaties en volksbewegingen die waarachtige solidariteit met de Palestijnen in Gaza hebben getoond, en een eind eisen van het onrecht en bloedvergieten, evenals de volledige erkenning van onze legitieme rechten.

1.5

Deze oorlog brengt ook een andere werkelijkheid van het **zionisme** aan het licht, – ongeacht of het **Joods of christelijk** is – waar het geweld en doden probeert te rechtvaardigen. Wij Palestijnse christenen zijn diep geschokt door de houding van vele Kerken die of het narratief van de kolonisator hebben geaccepteerd of blijven zwijgen bij de genocide op ons volk. Soms veronachtzamen ze de context en geven ze de voorkeur aan de joods-christelijke interreligieuze dialoog in plaats van aan de waarheid, de menselijke waardigheid en het leven zelf. Ze oordelen over één kant en excuseren de andere, of blijven gewoon zwijgen. Soms gaan ze zover dat ze een medeplichtige houding aannemen, ondersteunen ze genocide of roepen ze ertoe op.

1.6

Israël begaat deze misdaden zich beroepend op de gebeurtenissen van **7 oktober 2023**, en beweert dat zijn daden een vorm van zelfverdediging zijn, terwijl ze vergeten dat de aanval van Hamas die dag zelf voortgekomen is uit tientallen jaren van onrecht, verdrukking en ontheemding sinds de *Nakba* van 1948, en meer dan zestien jaar immorele, verstikkende blokkade van Gaza. Wijzen op deze context – en op het recht van een bezet volk om te weerstaan aan de bezetter en verdrukker – is erkennen dat de gebeurtenissen van 7 oktober in een bijzondere context plaats hebben gevonden. Vermelden van die context is geen rechtvaardiging van het doden of gevangennemen van burgers, van de schendingen van internationaal recht en dito normen, of van oorlogsmisdaden. Tegelijk kan de bewering van 'zelfverdediging' niet standhouden. Hoe kan een kolonisator zich verdedigen tegen de mensen die hij gekoloniseerd heeft en verdreven van hun land? Als het internationale recht nog enig moreel gewicht heeft, weerlegt het deze claim.³

1.7

Vestigingskolonialisme, in verleden en heden, berust op genocide, etnische zuivering en verdrijving van inheemse volkeren, dat alles omwille van exploitatie van land, hulpbronnen en rijkdommen ter verrijking van de kolonisator. Wij zien verregaande economische dimensies achter Israël's genocidaire oorlog tegen Gaza, met name zijn interesse in de aardgasvelden voor de Palestijnse kust. Controle over Gaza betekent ook controle over een van de meest vitale handelsroutes en energiecoringen ter wereld, waardoor uitgebreide economische en commerciële projecten mogelijk worden gemaakt, die koloniale overheersing verankeren ten koste van het Palestijnse volk. De stilte van de wereld tegenover de genocide in Gaza is niet onschuldig. Ze hangt samen met grootscheepse economische belangen die meer waarde hechten aan winst dan aan mensenleven en mensenrechten.

² <https://www.hrw.org/news/2024/09/19/world-court-findings-israeli-apartheid-wake-call>

³ <https://docs.un.org/en/A/RES/37/43>

1.8

In **Jeruzalem** streeft het beleid van vestigingskolonialisme van een religieuze en demografische aard ernaar de stad te verjoodsen ten koste van haar pluralisme. Er zijn voortdurend aanvallen op islamitische en christelijke heilige plaatsen, pogingen om kerken in brand te steken, ontheiliging en vernieling van begraafplaatsen, en aanbrengen van racistische graffitilogans. Aanvallen op christelijke geestelijken nemen toe, net zoals beperkingen op christelijke religieuze vieringen zoals Palmzondag en de Lichtviering van Stille Zaterdag. Financiële onderdrukking door het opleggen van taksen en het bevriezen van kerkelijke bankrekeningen, een schending van het 'status quo', is ook toegenomen. De leiders van de Kerken in Jeruzalem hebben deze daden beschreven als onderdeel van een systematisch beleid om het Heilig Land te ontdoen van zijn christenen.

1.9

Door de **bezette Westoever** heen, van noord naar zuid, ondergaan Palestijnse steden, dorpen en bedoeïenengemeenschappen meedogenloze aanvallen door kolonisten en nederzettingen. Ze richten ravages aan op het land, vernietigen oogsten, vergiftigen of confisqueren waterbronnen en vallen de bewoners aan, dat alles met bescherming, ondersteuning, en zelfs deelname door het Israëlijsche leger bij daden van geweld, moord, slopen van woningen en gedwongen verdrijving. De Palestijnse samenleving leeft onder een verstikkende bezetting met behulp van controleposten, hekken en andere mechanismen die ons volk bewegingsvrijheid onttrekken.⁴

1.10

Flagrant racisme en discriminatie blijven voor **Palestijnen in de staat Israël** voortduren. Palestijnse gemeenschappen krijgen te maken met intimidatie, criminalisering van vrijheid van spreken, en vervolging van elke inspanning om Palestijnse rechten te verdedigen, tegelijk met doelbewust nietsdoen tegen woekerende georganiseerde misdaad in Palestijnse steden. Degenen die binnen Israël in 1948 ontheemd werden, van wie de gronden in beslag werden genomen, wordt nog altijd het recht van terugkeren naar hun dorpen en herbouwen van hun woning onttrokken. Bedoeïenengemeenschappen blijven slachtoffer van systematische verdrijving en etnische zuivering, vooral in de Naqab (Negev) woestijn.

1.11

In de voorbije jaren heeft Israël, geholpen door de Verenigde Staten en andere grootmachten, aanhoudend de kernprincipes en legitieme rechten van het Palestijnse volk aangevallen. Het heeft gepoogd het **vluchtelingenvraagstuk** weg te vagen door te proberen de Organisatie van de Verenigde Naties voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten (UNRWA) kapot te maken, door ze te beschuldigen van terrorisme en donorlanden onder druk te zetten om hun fondsenverlening stop te zetten. Tegelijkertijd zijn verschillende vluchtelingenkampen in de Westoever systematisch vernield en zijn duizenden mensen nog eens opnieuw ontheemd.

1.12

Palestijnse middenveldorganisaties in het domein van de mensenrechten zijn het voorwerp van felle aanvallen geworden met de bedoeling ze in diskrediet te brengen, hun werk te ondermijnen, en zelfs uit te schakelen door beschuldigingen van terrorisme en door politieke druk op regeringen om hun fondsenverlening te stoppen en ze te vervolgen.

1.13

Sinds 7 oktober 2023 heeft Israël zijn **beleid van ontvoering en arrestaties** drastisch uitgebreid. Vandaag de dag worden duizenden Palestijnen, zowel mannen als vrouwen, vastgehouden in Israëlijsche gevangnissen, waarvan ruwweg een derde in administratieve detentie zonder aanklacht of proces. Onder hen tal van kinderen. Talrijke overlijdens in de gevangenis zijn opgetekend sinds het begin van de oorlog. Mensenrechtenorganisaties hebben systematische folterpraktijken, seksueel geweld, uithongeringsbeleid en weigering van medische zorgen gedocumenteerd. Gevangenen, in het bijzonder die uit Gaza, worden binnen het Israëlijsche militaire recht onderworpen aan massaopsluiting en volledige afsluiting van de buitenwereld, wat leidt tot grote aantallen gedwongen verdwijningen, ontbreken van wettelijke verdediging en totale afwezigheid van communicatie⁵.

⁴ <https://www.unocha.org/publications/report/occupied-palestinian-territory/west-bank-movement-and-access-update-may-2025>

⁵ <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/07/un-report-palestinian-detainees-held-arbitrarily-and-secretly-subjected>

1.14

De **interne Palestijnse situatie** moet dringend gereorganiseerd worden. Politieke verdeeldheid, rivaliteit en uitsluiting zijn verergerd. De meerderheid van de Palestijnse bevolking is haar vertrouwen verloren in haar politieke leiders. Als gevolg van de Osloakkoorden en hun nasleep is de Palestijnse Autoriteit in de val getrapt van het dienen van de belangen van de bezetter, door het dagelijkse leven van de bezette bevolking ten behoeve van de Israëlische bezetter te beheren, en tegelijk niet in staat is het eigen volk te beschermen tegen de terreur van kolonisten en het Israëlische veiligheidsapparaat.

1.15

Tekenen van ordeloosheid beginnen zich te verspreiden **in de Palestijnse samenleving** en zijn deel geworden van onze werkelijkheid, grotendeels als gevolg van het ontbreken of de zwakke handhaving van de rechtsstaat. Dat heeft geleid tot een toename van intimidatie, landinvasie, tribalisme, vriendjespolitiek en corruptie in verschillende vormen ten koste van het gemeenschappelijke goed, waardoor de frustratie en wanhoop van de mensen versterkt worden. Te midden van de algehele vernietiging en genocide in Gaza dragen gewelddaden, chaos en diefstal bij aan het lijden van de Palestijnse mensen.

1.16

Het **dagelijkse leven van de Palestijnen onder de bezetting** wordt aangevreten door interne zorgen: controleposten, reisbeperkingen aan de grenzen en de overgangen, de onzekerheid van het betalen van salarissen in de openbare sector en vele andere aanhoudende problemen. Dat zijn belangrijke symptomen van een meer omvattende werkelijkheid die de focus moet blijven van onze aandacht: het systeem van politieke en militaire overheersing opgelegd door Israël als bezettende macht van het Palestijnse volk.

1.17

Onze samenleving en politieke cultuur lijden door het ontbreken van vernieuwing van het leiderschap en van visie door middel van democratische verkiezingen evenals de uitsluiting van jonge leiders. Tegenwoordig doet zich in Palestina een ernstig fenomeen van braindrain voor, met inbegrip van ervaren professionals en jonge mensen. Dit is geen vrijwillige emigratie. Dit is gedwongen ontheemding, geboren uit onderdrukking en het volslagen gebrek aan kansen. Als Palestijnen van elke christelijke denominatie bevestigen wij met klem dat wij de autochtone inwoners van dit land zijn en dat ons bestaan op zich blootstaat aan bedreiging zonder voorgaande. De aanhoudende **emigratie** van christenen stopt niet, en dat vormt een werkelijke bedreiging voor de christelijke aanwezigheid in Palestina die nu het gevaar loopt van etnische zuivering en uitsterven.

1.18

Christenen in Palestina en in de diaspora vormen een onafscheidelijk deel van het Palestijnse volk. Waar zij mee te maken hebben, daar heeft de natie als geheel mee te maken. De **werkelijkheid van de Kerk** wordt rechtstreeks getroffen door alles wat op het terrein gebeurt. Door pastorale zorg en bediening door de geestelijkheid werkt ze onvermoeibaar voort om haar zonen, dochters en de ruimere samenleving te ondersteunen waar zij met de genoemde moeilijkheden geconfronteerd worden. De leiders van de Kerken werken samen om het hoofd te bieden aan de herhaalde aanvallen, door verklaringen uit te brengen en moedige beslissingen te nemen, ondanks de druk en intimidatie, in de hoop dat de wereld en de wereldkerken willen luisteren. Tegelijk voelen sommige Palestijnse christenen een groeiende behoefte aan grotere verbondenheid tussen de clerus en de leken, en aan een sterkere rol van het leiderschap van de Kerk bij het verwerpen van de bezetting en haar symbolen, mede door het versterken van de lokale theologie, en dat alles breder te verspreiden op de kansel en in het publieke domein.

1.19

De laatste jaren heeft onze streek, **het Midden-Oosten**, belangrijke politieke en regionale veranderingen ondergaan, vormgegeven door een doelbewust plan om de Israëlische militaire dominantie op te leggen aan de gehele regio met steun van de machten uit het Westen, waardoor een nieuwe politieke en demografische kaart van onze regio wordt getekend. Geruggensteund door zijn bondgenoten heeft Israël tal van landen in de regio aangevallen, hun soevereiniteit en die van hun volkeren met voeten getreden, het internationale recht geschonden, en heeft het zichzelf opgesteld als een agressieve bullebakstaat verheven boven alle wetten en conventies, en zodoende de regio en zelfs de wereld op de rand van de catastrofe gebracht.

1.20

Als gevolg van deze externe interventies en strijd om dominantie zijn **extremistische en terroristische religieuze groepen** ontstaan, groepen die wij veroordelen, samen met degenen die ze hebben ondersteund, gefinancierd en/of bewapend. Deze bewegingen hebben het sektarisme versterkt ten koste van het gedrag als burger. Tal van 'minderheden' met inbegrip van de christenen van het Midden-Oosten, met name in Syrië en Irak, hebben door dat extremisme een pijnlijke prijs betaald. In solidariteit en gebed staan we naast hen en naast alle slachtoffers van sektarisch en religieus terrorisme.

1.21

Tegelijkertijd zijn **normalisatie-overeenkomsten** verkocht als vredesovereenkomsten tussen Israël en sommige Arabische staten onder de benaming 'Abrahamakkoorden'. Deze benaming is op zichzelf een vorm van religieuze manipulatie voor politieke, economische en normalisatiedoeleinden; ze ontkennen de kern van het probleem en de prioriteit van een rechtvaardige vrede met de Palestijnen zelf. Integendeel, deze akkoorden hebben de bezetting en apartheid in Palestina genormaliseerd en ze tot aanvaardbare normale werkelijkheid gemaakt. Er is een nieuw fenomeen ontstaan: 'zionistische islam'. Dat is een recente ontwikkeling onder sommige Arabieren en moslims die het zionisme steunen en Israël zien als een mogelijke bondgenoot om godsdienstige, economische of geopolitieke redenen.

1.22

In het licht van dit alles moeten we de zaken bij hun echte naam noemen: **Israël is een koloniale entiteit met vestigingskolonisten en exclusie**, gebouwd op de verdrijving van de autochtone bevolking en hun vervanging door nieuwe kolonisten. Om die reden verwerpen wij het begrip 'conflict'. De werkelijkheid ter plaatse is eerder tirannie en een onderdrukkend regime van vestigingskolonialisme en apartheid. Elke ontkenning van deze realiteit ontwijkt de manifeste waarheid, en versterkt en bestendigt het onrecht.

1.23

We leven nu in een nieuwe tijd, een tijd waarin het 'de macht is die het recht maakt', en vrede opgelegd wordt door militaire macht met minachting van het **internationale recht** en van de uitspraken van wettelijke internationale gerechtshoven. Wij spreken opnieuw ons engagement uit voor het respect en het gezag van het internationale recht, dat mensenrechten en wereldwijde vrede tussen naties en volkeren garandeert. Dit moment in de menselijke geschiedenis vereist een op geloof gebaseerd standpunt, dat de waarheid spreekt tot de macht en de tirannie zonder compromis of uitvlucht. Dat gaat verder dan elke Palestijnse dimensie, het is, waarlijk, een *moment van waarheid*.

Deel II

Een waarheidsmoment voor ons

2.1

Geconfronteerd met deze wrange werkelijkheid en op dit beslissende moment slaken wij deze kreet, eerst tot onszelf, tot de zonen en dochters van onze Kerken en congregaties, en tot heel ons volk in het thuisland en de diaspora. Het is een kreet van standvastigheid, een hernieuwd standpunt ten gunste van de waarheid, en een appel om de stem van God te horen in ons en tot ons. Nu is het tijd voor solidariteit en wederzijdse ondersteuning, tijd om een klare en moedige houding aan te nemen, gebaseerd op het geloof en op de nationale verbondenheid. Dit is het *waarheidsmoment*. Wij beklemtonen dat wat op geweld en historisch onrecht berust, nooit vrede of duurzaamheid kan opleveren. **Waarachtige oplossingen beginnen ermee onderdrukkende, racistische systemen te ontmantelen. Alleen dan kunnen we spreken van een nieuwe horizon waarvan we dromen of waar we naar verlangen, een horizon waarbij we in ons land blijven samen met allen die er wonen, gegrond op gerechtigheid, gelijkwaardigheid en gelijke rechten, vrij van overmacht en overheersing.**

2.2

Wij roepen op tot een **volledige nationale re-evaluatie** van onze werkelijkheid om er lessen en inzichten aan te ontleen, in het vooruitzicht van een eengemaakte, collectieve visie en een duidelijke strategie voor toekomstige actie, gebaseerd op de onafhankelijkheid van het Palestijnse beslissingsproces. Dat moet een kritische analyse inhouden van alle voorgestelde oplossingen en hun uitvoerbaarheid binnen een legitiem representatief raamwerk

dat onafhankelijk beslissen en het recht op zelfbestemming inhoudt. Wij waarschuwen ertegen om onze nationale strijd een religieus karakter te geven, of er een religieuze kwestie van te maken die religies tegen elkaar zou opzetten.

2.3

Nu is het in ons land **tijd voor verzet belichaamd in kostbare standvastigheid** tegenover ontheemding, annexering en genocide, verzet dat zich uit in onze eenheid, samenwerking en engagement tot ons geloof, onze nationale principes en al onze rechten. Aan zijn geloof en hoop vasthouden is verzet. Bidden is verzet. De heilige plaatsen beschermen is verzet. Sociale vrede bewaren is verzet.

2.4

In een tijd dat Palestijns verzet en wereldwijde solidariteitsbewegingen gecriminaliseerd worden, affirmeren wij opnieuw het recht van alle gekoloniseerde volkeren om zich tegen hun kolonisatoren te verzetten. Zoals wij in ons eerste document gesteld hebben, blijven wij gehecht aan het principe van creatief verzet – dat is een stevige en kostbare opstelling tegen het aanhoudende onrecht. Wij zien **creatief verzet belichaamd in de brede Palestijnse bewegingen die het hoofd bieden aan de bezetting, aan uitbreiding van de nederzettingen, aan nederzettersterrorisme en apartheid; eveneens belichaamd in het werk van middenveldorganisaties, in juridische en mensenrechteninitiatieven, in cultureel, theologisch en diplomatiek engagement, en in studenten- en vakbondsbewegingen. In dit alles en nog meer herkennen wij effectieve vormen van verzet in liefde, een liefde die verandering en hernieuwde hoop tot stand kan brengen.**

2.5

Wij waarderen de **wereldwijde verzetsbewegingen, belangenbehartiging en druk van de mensen** om regeringen en internationale instellingen verantwoordelijk te stellen; dat doen ze door Israël door middel van boycotts en sancties te isoleren totdat het land het internationale recht respecteert. Wij bekijken dit vanuit een moreel perspectief. De strategie van boycotts, desinvestering en sancties zien wij als effectieve vormen van creatief verzet geworteld in de logica van liefde en geweldloosheid zoals betuigd in ons oorspronkelijke document.

2.6

Geconfronteerd met de door Israël in Gaza gepleegde ecocide en met de herhaalde aanvallen en milieuvernieling in de Westoever die onze toekomstige generaties bedreigen, herhalen wij dat wij in dit land thuishoren en er geworteld zijn. Wij affirmeren de **heiligheid van het leven en onze plicht voor de schepping te zorgen**. Wij roepen op om de schepping samen te delen, met een gedeeld geloof en morele verantwoordelijkheid die omarmd worden door zowel individuen als openbare, gouvernementele, sociale en religieuze instellingen.

2.7

Wij benadrukken dat het dringend nodig is al wie **kwetsbaar is in de samenleving** te beschermen: **de slachtoffers van bezetting en kolonisering; mensen met een beperking**, in het bijzonder wie ledematen verloren heeft; wie een gebroken hart heeft, wie verdriet heeft; en al wie om gelijk welke reden gemarginaliseerd is, met inbegrip van slachtoffers van huiselijk of sociaal geweld, uitbuiting en gendergebaseerd misbruik.

2.8

Tussen de gezichten van standvastigheid en hoop in onze samenleving zien we dat van de **Palestijnse vrouw** – grootmoeder, moeder, zus, en dochter – de onverzettelijke ruggengraat, partner in de strijd, die tegelijk thuis, land, geheugen en toekomst bijeenhoudt. Haar aanwezigheid is fundamenteel voor de samenleving als geheel en haar bijdragen zijn veelvoudig in het nationale, economische en geestelijke leven. De Palestijnse vrouw kan niet gereduceerd worden tot de categorie van ‘vrouw en kinderen’, van gezichtloos slachtoffer zonder handelingsbekwaamheid en wil. Haar stem, creativiteit en leiderschap zijn onmisbare krachten. Er is geen waarachtige bevrijding mogelijk zonder haar volledige deelname op ieder niveau van beslissen en van natiebouw.

2.9

Onze boodschap aan onszelf als **Palestijnse christenen** is de volgende: *Wij voelen het gewicht van de geschiedenis op onze schouders en wij zijn vastbesloten de christelijke getuigenis in dit Heilig Land te bewaren.* Aan alle Palestijnen zeggen we: *Het bewaren van de christelijke aanwezigheid is tegelijk een nationale zaak en prioriteit.* Wij zijn noch louter een cijfer noch louter een type van diversiteit in onze samenleving. Wij zijn autochtone burgers die menselijke waarden belichamen en willen werken en ons vaderland opbouwen samen met alle partners in dit land.

2.10

Als wij ons tot onszelf richten, zeggen wij: **Wij zijn de zonen en dochters van de eerste Kerk**, afstammelingen van de apostelen en de heiligen van de eerste christelijke eeuwen, degenen die het land hebben ontgonnen en van zijn water hebben gedronken. Wij leven niet in de marge van dit land. Wij zijn ermee verweven. Wij dragen zijn geschiedenis en erfgoed. Zijn bodem erkent ons als de zijne. Vele rijken hebben hier bestaan en zijn weer verdwenen, begraven in het stof van de geschiedenis; toch blijven onze kerkklokken luiden en getuigen ze van de waarheid, en verkondigen elke dag de wederopstanding.

2.11

Aan onze **jonge mannen en vrouwen** zeggen wij het volgende: *Jullie zijn de levende Kerk; jullie zijn de schat van de hoop. De toekomst ontstaat uit jullie standvastigheid en geloof.* Wij geloven in jullie. Wij zien jullie boosheid, je verdriet, je vrees. Wij zien ook je sterkte. Wij weten dat ons verhaal niet ten einde is, dat onze ongerechtigheid voortduurt. Wij roepen jullie niet op tot naïef optimisme, maar tot hoop die in handelen geworteld is. Hoop is geen capitulatie. Hoop is een levende daad van verzet, waarbij we standvastig de werkelijkheid van de ons bedreigende dood weigeren, en de confrontatie aangaan met elke vorm van onrecht en bezetting. Jezus Christus ging om met de armen en de zwakken, stond naast de verdrukten, en heeft nooit de liefde laten varen, en heeft evenmin de waarheid en rechtvaardigheid gecompromitteerd. Omwille van de redding van de mensheid aanvaardde hij het kruis. Zijn opstanding was een overwinning op dood en ongerechtigheid, een teken van hoop geworteld in het geloof. Dat is de hoop die ons vandaag rechthoudt.

2.12

En wij zeggen jullie ook: **Jullie zijn niet alleen. Er zijn ook diegenen die in Palestina en in de rest van de wereld naast jullie staan.** Ook als er nu stilte heerst, zal de dag komen dat jullie stem gehoord zal worden. Jullie stem doet ertoe. Spreek uit. **Schrijf. Zing. Creëer. Organiseer. Verzet je door je menselijkheid in een wereld die erop uit is je die te ontnemen.** Durf te beminnen, te dromen, en een vrije en stralende toekomst vorm te geven. Wij verwelkomen jullie initiatieven en jullie daden, in de kerk, in nationaal en burgerlijk engagement, in scouting, in jeugdbeweging, sport, cultuur, kunst, politiek en mensenrechten, allemaal gekenmerkt door openheid naar de samenleving, door de geest van vrijwilligerschap, en door geloof en hoop zonder sektarisme. Wij ontlene inspiratie aan jullie standvastigheid en liefde, en wij zien in jullie de belofte van een betere toekomst.

2.13

Aan onze mensen in de diaspora, degenen die met geweld verjaagd zijn: *Jullie kunnen geografisch ver van Palestina verwijderd zijn, maar Palestina leeft in jullie.* Wij roepen jullie op om je te engageren in gemeenschappen, bewegingen en coalities die onze standvastigheid willen versterken en onze aanwezigheid affirmeren. Jullie spelen een wezenlijke rol. Jullie stem heeft de kracht om de realiteit te doen veranderen. Wij waarderen jullie activisme. Wij hebben jullie stem gehoord. En de hele wereld heeft ze gehoord. Deel ons lijden en onze verhalen van standvastigheid en succes. Creëer gelegenheden tot dialoog en tot het bouwen van bruggen tussen ons en de religieuze en politieke leiders in de landen van jullie diaspora. Handel met wijsheid, en toon de wereld het ware beeld van ons volk. In jullie berust ook de hoop op een betere toekomst. Wij zullen onze droom van hereniging niet verliezen, en ook zullen wij ons recht van terugkeer niet laten vallen.

2.14

Wij drukken onze **steun ook uit aan onze geestelijke leiders en kerkelijke instellingen** die zelfs in de donkerste en moeilijkste tijden hun christelijke getuigenis blijven uitdragen, en die de standvastigheid van hun zonen en dochters versterken⁶. Wij verwelkomen in het bijzonder het geweldige werk van de Kerken in Gaza die de ontheemden hebben opgevangen. Wij waarderen de moed van onze kerkleiders die achter ons volk in Gaza staan en hun standvastigheid te midden van genocide en verdrijving ondersteunen. De **gelovigen in Gaza** hebben heldhaftige verhalen van vastberadenheid en getuigenis geschreven. Sommigen zijn martelaar geworden. Velen zijn gewond en hebben geliefden verloren. Ons gebed en ons hart zijn bij hen. Wij roepen christenen overal in de wereld op ons bij te staan in onze inspanning – hoewel de schijn tegen kan zijn – om de christelijke aanwezigheid in Gaza in stand te houden, een aanwezigheid die teruggaat tot de eerste eeuwen van het christendom, en om op te komen voor het recht van al wie verdreven zijn, naar hun thuis terug te keren en hun leven herop te bouwen.

⁶ <https://www.change.org/p/an-open-letter-from-palestinian-christians-to-western-church-leaders-and-theologians>

2.15

Wij zijn getuigen van de verrijzenis en van het lege graf waaraan het levenslicht ontsprongen is. Wij geloven dat niet de dood het laatste woord is, maar het leven. Niet het duister, maar het licht. Niet het onrecht, maar de waarheid. Wij verkondigen met de apostel Paulus: “We worden van alle kanten verdrukt, maar niet verpletterd; we worden van streek gebracht, maar zijn niet wanhopig; we worden vervolgd, maar niet verlaten; we worden neergeslagen, maar niet vernietigd”. (2 Korinthiërs 4: 8-9)

Deel III

Een oproep tot berouw en actie

3.1

Wij richten onze oproep tot christenen wereldwijd. Wij doen deze oproep vanuit Jeruzalem, Bethlehem en Nazareth, vanuit de geboorteplaats van Christus, het land van de incarnatie van het Woord, en de bakermat van liefde, genade en rechtvaardigheid; vanuit het land van lijden, dood en verrijzenis, het land van verlossing en hoop van waaruit de oproep van de mensheid tot berouw en een terugkeer naar de fundamenteën gekomen is. Van hieruit heeft het geloof zich verspreid tot de uiteinden van de aarde⁷. Het is een oproep om te *“leren het goede te doen, gerechtigheid na te streven, de verdrukten te hulp te komen”* (Jesaja 1:17).

3.2

De **God die ons geopenbaard is in de Heilige Schrift in het Oud en Nieuw Testament**, de Schepper van het heelal en van geheel de mensheid, is degene die mens geworden is in de Zoon Jezus Christus, de God van alle volkeren (Handelingen 10:34-35; Romeinen 10:12-13). God, de Schepper en Vader van allen, is solidair met en staat aan de zijde van de verdrukten en vertrapten, de slachtoffers van alle vormen van onrecht en tirannie in elke natie ongeacht hun ras, godsdienst of nationaliteit (Lucas 4:18-19). De missie van de Kerk wordt aldus zichtbaar waar ze zich aansluit bij het werk van Gods koninkrijk door het streven naar vrede, de verdediging van de onderdrukten en het doen van het goede.

3.3

Genocide is een cumulatief proces, een dat begonnen is in de hoofden van de Europese koloniale machten toen zij het beeld van God in de anderen ontkenden en zij de dood, overheersing en slavernij legitimeerden. Wij beschouwen **de in 1948 opgerichte Staat Israël als een voortzetting van diezelfde koloniale onderneming op basis van racisme en de ideologie van etnische en religieuze superioriteit.** Dat project heeft Palestina gekoloniseerd en heeft sinds de tijd van de Nakba geijverd om het autochtone volk van Palestina te verdrijven. Onze hedendaagse Palestijnse realiteit is het onontkoombare gevolg van de zionistische ideologie en het racistische vestigingskolonialisme dat zelf een product is van het imperialistische denken.

3.4

Genocide is een structurele zonde tegen God, tegen de menselijkheid, en tegen de schepping. Het staat dwars op het grote gebod van liefde, de samenvatting van heel de wet (Galaten 5:14). Ondanks overweldigend bewijs, getuigenissen en zelfs uitspraken van zionisten zelf ontkennen degenen die de genocide tegen het Palestijnse volk in Gaza hebben gepleegd, de menselijkheid zelf van het Palestijnse volk. Daarom hebben wij het recht te vragen: **Hoe kunnen we spreken van christelijke broederschap of gemeenschap en tegelijk genocide ontkennen, ondersteunen of er het zwijgen toe doen,** met name als zulke daden gepleegd worden in naam van God en de Schrift? Alle gelovigen moeten eerlijk nadenken en berouw hebben, in het bijzonder kerkleiders in de hele wereld.

3.5

Wij spreken **onze dank uit aan alle Kerken die het ons aangedane onrecht en de genocidale oorlog in Gaza erkennen.** Wij verwelkomen alle stemmen die zich religieus en moreel opstellen tegen zionisme en zogezegd christelijk zionisme, die genocide en apartheid verwerpen, en oproepen om wapenleveringen aan Israël stop te zetten en om oorlogsmisdadigers te vervolgen. In die stemmen horen wij steun voor onze hoop, een teken van de Heilige Geest, en de aanwezigheid van moreel geweten in menselijkheid.

⁷ <https://www.change.org/p/an-open-letter-from-palestinian-christians-to-western-church-leaders-and-theologians>

3.6

Wij roepen op tot een wereldwijde theologische beweging gebouwd op de pijlers van Gods Koninkrijk, een beweging die voortkomt uit de situaties en gevechten van volkeren die lijden onder kolonisering, racisme, apartheid en de structurele armoede die voortkomt uit corrupte economische en politieke systemen ten dienste van de belangen van de wereldmachten. Wij betwisten de valse logica van een 'neutrale' of 'evenwichtige' vrede, evenals vormen van kerkelijke diplomatie die de machthebbers de waarheid niet zeggen en op die manier hun morele en geestelijke verantwoordelijkheid uit de weg gaan. Samen met onze partners in de wereld hebben wij ons ertoe verbonden aan zelfonderzoek te doen om onszelf te bevrijden van de resten van koloniale vormen van theologie die we van het Westen geërfd hebben.

3.7

Wij verwerpen de onderdrukking en onrechtvaardigheid van de theologie van racisme, kolonialisme en etnische superioriteit belichaamd door christelijk zionisme, een theologie die apartheid, etnische zuivering, en genocide op inheemse bevolking heeft voortgebracht. Christelijk zionisme beroept zich op een tribale, racistische oorlogsgod en op etnische zuivering, een leer die volkomen vreemd is aan de kern van christelijk geloof en ethiek. Daarom moet christelijk zionisme genomen worden voor wat het is: theologisch en moreel verderf. Nadat alle inspanningen om christelijke zionisten uit te nodigen tot waarachtig berouw uitgeprobeerd zijn, vereist de morele, kerkelijke en theologische verantwoordelijkheid dat ze aansprakelijk worden gesteld en dat hun ideologie verworpen en geboycot wordt. De tijd is aangebroken dat de wereldkerken zionistische theologie afwijzen en duidelijk hun standpunt inzake Palestina uitspreken: dit is een zaak van vestigingskolonialisme en etnische zuivering van een autochtoon volk.

3.8

Wij veroordelen allen die **antisemitisme** misbruiken en ondersteunen om de Palestijnse stem van de waarheid te smoren. Wij verwerpen elke **poging om antisemitisme met oppositie tegen apartheid te verwarren**, en met druk om Israël volgens het internationale recht aansprakelijk te stellen, met name wegens diens gebruik van definities en documenten bedoeld om zionistische ideologie en belangen te dienen onder het mom antisemitisme te bestrijden. Het misbruik van de term *antisemitisme* vervormt en verduistert de realiteit van echt antisemitisme dat in onze wereld nog bestaat, en dat wij streng **veroordelen samen met alle vormen van racisme, uitsluiting en vooroordeel, met inbegrip van islamofobie**. De zionistische ideologie beweert het Joodse volk te vertegenwoordigen en beschermen, maar hierdoor heeft ze de begrippen 'Jood' en 'zionist' op een hoop gegooid, alsof dat hetzelfde is. Niet elke Jood is zionist en niet elke zionist is Jood. Deze verwarring berokkent veel kwaad aan het Jodendom zelf en zijn imago in de wereld.

3.9

Wij richten ons tot alle mensen met een geweten – **mensen die in God geloven vanuit elk geloof en mensen met een overtuiging** – om samen coalities te vormen die de mensheid beschermen tegen verder verval in werkelijk onrecht, tirannie en overheersing. Wij roepen op tot de oprichting van een alternatieve, rechtvaardige en humane wereld omdat het huidige wereldwijde systeem gefaald heeft in zijn belangrijkste verantwoordelijkheden: de zwakken beschermen en internationale vrede en veiligheid handhaven.

3.10

In samenwerking met zowel religieuze als seculiere coalities herhalen en benadrukken wij ons appel **aan de Kerken in de wereld** om hun regeringen onder druk te zetten Israël te isoleren, het aansprakelijk te houden, het sancties op te leggen, het te boycotten en elke wapenuitvoer uit te bannen tot Israël het internationale recht respecteert, onderdrukking en tirannie beëindigt, en de principes van rechtvaardigheid en vrede aanhangt. Evenzo roepen wij de regeringen in de wereld op pressie uit te oefenen om oorlogsmisdadigers, wie ze ook mogen zijn, te vervolgen onder de jurisdictie van het Internationaal Gerechtshof en het Internationaal Strafhof; om herstel voor het Palestijnse volk te verzekeren, zowel in hun thuisland als in de diaspora; en om te werken aan de onmiddellijke terugkeer van de verdrevenen door middel van de wederopbouw van Gaza en het versterken van de standvastigheid van zijn volk.

3.11

Meer dan ooit is het nu tijd voor **kostbare solidariteit**. Wegens zijn aard zelf heeft waarachtige solidariteit een prijs. Ze is een op geloof gebaseerde houding, een menselijk engagement, en een morele verantwoordelijkheid. Ware solidariteit is ook een belichaming van onze gedeelde menselijkheid en broederlijkheid. Of we leven samen, of we gaan samen onder. Vandaag is het Palestina, morgen zullen het andere gemarginaliseerde en onderdrukte volkeren zijn.

3.12

In deze geest verwelkomen wij het groeiende aantal **Joodse stemmen** die zich tegen de oorlog verzetten en zich vanuit morele, op geloof gebaseerde en humane overtuiging opstellen tegen het zionisme. In hen vinden wij partners voor onze gedeelde menselijkheid en voor de strijd om vrede en menswaardigheid; partners ook in religieuze en politieke dialoog. Gedurende al te veel jaren werd zulke dialoog gemonopoliseerd door zionisten en hun bondgenoten, met hun uitgangspunten gebouwd op de versterking van de zionistische ideologie en de vervolging van Palestijnen. Daarom roepen wij de Kerken in de wereld op om een **onderscheid te maken tussen dialoog met Joden en dialoog met zionisme**; om dialoog met zionistische stemmen te boycotten, stemmen die bezetting, apartheid en genocide van het Palestijnse volk gesteund hebben en blijven steunen. Daarentegen roepen wij de Kerken op achter **de profetische Joodse stemmen voor gerechtigheid en waarheid te staan en ze te versterken**.

3.13

Christelijke solidariteit betekent de lokale Kerk bij te staan en te ondersteunen bij haar standvastigheid, en zo de standvastigheid van de mensen die geloven in het land te versterken en steun te verlenen aan de Kerk en christelijke instellingen die de op geloof gebaseerde en humanitaire missie ter plaatse belichamen. Vandaag herhalen wij onze oproep aan de christenen wereldwijd om de belegering van de christenen van het Heilig Land tegen te gaan, om naar het land te komen en de *levende stenen* te bezoeken, om te getuigen en te reageren op wat jullie zien, en om de standvastigheid van de Palestijnen en de Palestijnse christenen te helpen te versterken. Dat is onze oproep: *“Kom en zie.”* En vertel dan wat jullie hebben gezien, reageer erop, en sta achter de standvastige Kerk.

Deel IV

Geloof in een tijd van genocide

4.1

Vanuit het land van de Menswording, het Kruis en de Verrijzenis hernieuwen wij ons woord van hoop op de God van de armen, de onderdrukten en de vertrapten. De genocidale oorlog heeft gepoogd ons te beroven van onze hoop en ons geloof in Gods goedheid en in het leven in ons land. Toch verklaren wij onze afhankelijkheid aan ons geloof in een heilige en rechtvaardige God, en in het recht dat God ons heeft gegeven om met waardigheid te leven in ons land en in het land van onze voorouders. Dat is onze hoop. **Dat is onze standvastigheid. Dat is onze weerstand.**

4.2

Wij hebben veel horen spreken over **politieke oplossingen** en vrede terwijl de realiteit op het terrein iets anders toont. Vandaag over een politieke oplossing spreken is zinloos tenzij we er eerst werk van maken de wantoestanden te erkennen en weg te werken, te beginnen met de erkenning van het **historische onrecht dat de Palestijnen is aangedaan sinds de opkomst van het zionisme en de Balfour-verklaring**. Elk echt begin moet er zaak van maken het **vestigingskolonialisme en het apartheidssysteem te ontmantelen, beide gebaseerd op Joodse suprematie zoals vastgelegd in de Israëliische Natiestaatwet. Wij verwerpen eveneens voorstellen voor een verzwakte staat onder voorwaarden**, een staat zonder volledige soevereiniteit over zijn grenzen, wateren, luchtruim en veiligheid. Wat nodig is, zijn internationale actie en bescherming, aansprakelijkheid van oorlogsmisdadigers, en compensatie voor wie de genocide, de Nakba en het vestigingskolonialisme hebben overleefd. **Duurzame oplossingen zullen niet berusten op machtslogica, maar op een basis van gerechtigheid, gelijkheid en het recht op zelfbestemming.**

4.3

Het is ons doel te leven als Gods zonen en dochters in ons eigen land, zonder hekken, muren, militaire bezetting en apartheid, maar in een wereld waarin gerechtigheid, eerlijkheid en gelijkheid heersen. Wij zien een toekomst voor ons waarin onze wereld vrij is van oorlog, sektarisme en tribalisme, waar het woord van de waarheid uitstijgt boven dat van de macht, waar wettelijkheid deel uitmaakt van vrede en gerechtigheid. Wij ontnemen onze hoop aan het woord van God en aan het geloof in ons hart, en we weigeren de toekomst vorm te geven volgens de stemmen van extremisme, kolonialisme en suprematie.

4.4

Wij herbevestigen onze afwijzing van een theocratie, want die verengt de staat binnen nauwe grenzen, bevoordeelt de ene burger boven de andere, en sluit mensen uit en discrimineert ze. **Wij hopen op een civiele, democratische staat gegrondvest in een cultuur van pluralisme**, zonder enige numerieke dominantie en die de goedheid en de waarde erkent van al wie van dit land deel uitmaakt. Zulke cultuur die geworteld is in het gebod van liefde, verplicht

ons elke vorm van extremisme en racisme in ons land af te wijzen **wegens gelijkheid voor de wet en volledig burgerschap voor allen** – rijk als dit land is in zijn diversiteit van volkeren, culturen en religies.

4.5

Vanuit het hart van het lijden, de genocide en ontheemding uiten wij deze roep, een profetische roep van standvastigheid. Wij verklaren dat we ons engageren voor het goede van dit land en van heel de mensheid, gebaseerd op onze gedeelde menselijkheid, **tot de dag komt dat wij in ons land vrij zullen leven samen met al zijn inwoners in ware vrede en verzoening, gefundeerd op gerechtigheid en gelijkheid voor heel Gods schepping, waar genade en waarheid elkaar ontmoeten, en gerechtigheid en vrede elkaar begroeten met een kus.** (Psalm 85:10)

Vertaling door em.prof. Frans Daems, in opdracht van Pax Christi Vlaanderen